

СЪВМЕСТЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВАТА, ВЪЗДУХА И ВОДАТА В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН ПИРОТ- МОНТАНА

Този документ е създаден по проект № CB007.1.32.361 “Joint cross-border initiatives for creation of eco-friendly region”, финансиран по програма Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI № 2014TC16I5CB007

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г. Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI № 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури“ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Съдържание

ВЪВЕДЕНИЕ	2
1. ОБЛАСТ МОНТАНА	3
2. ОБЛАСТ ПИРОТ	4
3. ПОЧВИ.....	5
ВАЖНОСТТА НА ПОЧВИТЕ В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН ПИРОТ-МОНТАНА	5
4. ВОДИ	7
ВАЖНОСТТА НА ВОДИТЕ В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН ПИРОТ-МОНТАНА.....	7
5. ВЪЗДУХ.....	8
ВАЖНОСТТА НА ВЪЗДУХА В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН ПИРОТ-МОНТАНА	8
6. ПРИНЦИПИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ, ВЪЗДУХЪТ И ВОДИТЕ В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН ПИРОТ-МОНТАНА	9
7. ВИЗИЯ, МИСИЯ И ЦЕЛИ НА СЪВМЕСТЕН ПЛАН ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ, ВЪЗДУХА И ВОДАТА В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН ПИРОТ-МОНТАНА	10
7.1 ВИЗИЯ.....	10
7.2. МИСИЯ	11
7.3. ЦЕЛИ.....	11
8. МОДЕЛИ ЗА ПРЕДПРИЕМАНЕ НА ОБЩИ ДЕЙСТВИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ, ВЪЗДУХА И ВОДИТЕ В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН ПИРОТ- МОНТАНА.....	12
ПОЧВИ.....	12
ВЪЗДУХ.....	12
ВОДИ	13
9. S.W.O.T и L.O.A.D анализи	14
S.W.O.T.....	14
L.O.E.D.....	14

ВЪВЕДЕНИЕ

Опазването на почвата, въздуха и водите е от изключително значение за живота на планетата. Замърсяването им може да доведе до пагубни последици, както за хората, така и за животните и растителните видове. Предприемането на мерки за тяхното опазване става все по-необходимо.

Настоящият документ представлява план за действие за опазването на почвата, въздуха и водите на Стара Планина в трансграничния регион Пирот-Монтана. Неговите основни цели са да подчертае важността на цитираните природни ресурси, както и да предложи позитивни модели за опазването и подобряването на тяхното качество. Предложените мерки в настоящият документ ще послужат за постигането на следните три основни цели:

- ❖ **Опазване и подобряване на състоянието на почвите в трансграничния регион Пирот-Монтана;**
- ❖ **Опазване и подобряване на състоянието на въздуха в трансграничния регион Пирот-Монтана;**
- ❖ **Опазване и подобряване на състоянието на водите в трансграничния регион Пирот-Монтана.**

Трансграничният регион Пирот-Монтана притежава богата и красива околна среда. Той включва множество защитени местности и природни паркове, които не само се характеризират с туристическа атрактивност и възможност за икономическо развитие и просперитет в тази насока, но и отразяват духа, същността и красотата на Балканския полуостров. Предприемането на превантивни мерки за минимизиране на рисковете за почвите, въздуха и водите се намира от изключително значение за опазването на екологично-чиста околна среда.

Настоящият документ поставя съвместни мерки за опазването на почвата, въздуха и водата в трансграничния регион Пирот-Монтана.

Поставените мерки са изцяло съобразени със следните документи:

- ❖ Общински план за развитие на Община Монтана 2014-2020 год.;
- ❖ Устойчива стратегия за развитие на Община Пирот 2015-2020 год.;
- ❖ Стратегия Европа 2020: Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж;
- ❖ Натура 2000.

1. ОБЛАСТ МОНТАНА

Област Монтана е разположена на територия с обща площ от 3 635 кв. км и се намира в централната част на Северозападна България. На югозапад областта граничи със Сърбия, а нейната северна граница е и държавната граница с Румъния – река Дунав. Именно поради близките граници с двете съседни държави, възможностите за осъществяване на трансгранично сътрудничество в екологично, икономическо и социално отношение биха могли да окажат своето положително въздействие и са препоръчителни.

Административното разделение на областта включва единадесет общини: Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Вършец, Вълчедръм, Георги Дамяново, Лом, Медковец, Монтана, Чипровци и Якимово.

Релефът на Област Монтана е разнообразен. Той обхваща Петроханската седловина, в южна посока преминава в планински, обхващайки части от Предбалкана, а северната му част е разположена в Дунавската равнина. Климатът на региона е умереноконтинентален и се характеризира с ниски температури през зимата и високи температури през лятото. Районът се отличава с голямо горско богатство, включващо масиви от черен бор, смърч, дъб, бук, разнообразни храсти и билки. На територията на областта има наличие на полезни изкопаеми като гранит, варовик, индустриални минерали, флуорид и диабази. Между реките Цибрица и Лом е проучено находище на лигнитни въглища, простиращо се на площ от 300 кв. км. Тяхната калорична стойност е ниска и поради това не се експлоатират. При селата Копиловци, Говежда и Дълги Дел са открити медни, сребърни и златни руди, а в Община Чипровци – оловни, железни и сребърни. Те не се характеризират с високо качество и поради това стопанското им значение не е голямо.

Едни от най-ценните природни богатства на областта са минералните извори, които са от национално значение. Топлите минерални извори се намират в с. Спанчевци, гр. Вършец, с. Боровци, с. Замфирово и с. Бързия.

Речната мрежа на Област Монтана включва реките Лом, Огоста, Цибрица и множество техни притоци. Река Лом се образува от множество по-малки притоци с планински характер и извира от главното старопланинско било на с. Горни Лом.

На територията на Областта се намират следните защитени зони:

- ❖ **Защитена местност „Копрен – Равно буче – Деяница – Калиманица“;**
- ❖ **Защитена местност „Рибарници Орсоа“;**
- ❖ **Защитена местност „Калето“;**

- ❖ **Защитена местност „Китката“;**
- ❖ **Защитена местност „Уручник“;**
- ❖ **Защитена местност „Ускето“;**
- ❖ **Резерват „Горната кория“;**
- ❖ **Резерват „Ибиша“;**

Изброените защитени зони представляват природни забележителности, характеризиращи се с богати природни ресурси. На територията на Област Монтана има наличие на множество извори, водопади, скални форми, земни пирамиди, пясъчни дюни и находища на минерали.

Те се намират от изключително значение поради своята уникалност, както за развитието на туризма в района, така и за развитието на науката.

2. ОБЛАСТ ПИРОТ

Област Пирот е разположена на югоизточния край на Сърбия и се разпростира на 2761 кв.км. Административен център на окръга е град Пирот, който е разположен на река Нишава. Релефът на областта е разнообразен.

В състава на Община Пирот влизат 72 населени места: 1 град – Пирот, явяващ се център на Областта и 71 села.

Областта се характеризира с красива природа и висок потенциал за развитие на туризма. Причина за това са големите участъци от девствена природа, обширните планински гори, бистрите езера, реки и пъстрата растителност.

Речният басейн на Стара планина приспада към Черноморския басейн. Всички реки в Сърбия на територията на Стара планина се вливат в река Тимок и Нишава. Река Нишава извира под върха Ком, намиращ се в България, а река Тимок под връх Бабин зъб, намиращ се в Сърбия. Сръбския регион се характеризира с множество реки и потоци като Йеловишка река и Дойкинска река, които се вливат в река Височица, която от своя страна се съединява с река Теплодолска и образуват Темшчица, вливаща се в река Нишава.

Старопланинския масив в Сърбия се характеризира с обща повърхнина от 1802 кв. км. През 1997 год., Правителството на Република Сърбия обявява „Стара планина“ като

защитен природен парк, заемащ 142 000 ха. Природните забележителности и резервати, образуващи природен парк „Стара Планина“ са:

- ❖ На територията на Община Княжевац: Бабин зъб; Голема река; Драганище;
- ❖ На територията на Община Пирот: Черен бор; Смърче; Храст лужняк, Копрен, Вража глава, Три чуки Браткова страна.

Природен парк „Стара Планина“ притежава богато биоразнообразие и богатство от природни забележителности. Предприемането на трансгранични мерки за опазването на екологично-чиста природа в трансграничния регион е от съществено значение, за да бъде запазена уникалността на „Стара Планина“ (Балкана), за която се смята, че дава името на Балканския полуостров.

3. ПОЧВИ

ВАЖНОСТТА НА ПОЧВИТЕ В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН ПИРОТ-МОНТАНА

Почвата представлява сложна природна система изградена от минерални частици, органични вещества, вода, газове, макро- и микроорганизми. Минералните частици образуват основната маса, а органичните вещества съставляват от 10% до 20% от химичния състав на почвата. Възприема се като жива система, тъй като постоянно е в процес на образуване или разпадане (т.н. ерозия). Изхождайки от тези факти можем да достигнем до извода, че без почвена покривка е невъзможно съществуването и вегетацията на естествената и културна растителност и природата ни би представлявала една голяма пустош. Почвената покривка е особено важен компонент на природната среда. Образувана в продължение на милиони години в нея се отразяват и пречупват взаимовръзките между останалите компоненти на природната среда (скали, води, климат, растителност, дейност на човека).

Благодарение на своето плодородие почвената покривка се явява и много важен природен ресурс. Тя е средство и предмет на труда в селското стопанство. В резултат на дейността на човека плодородието на почвата може да се променя (увеличава или намалява) или да се запазва. Различават се три вида плодородие - естествено, потенциално и икономическо. Първото е свързано с наличието на хумус и други хранителни вещества, образували се през дългия период на естествено развитие на почвите. Потенциалното плодородие се свързва с възможностите за изкуствено увеличаване на хранителните вещества в почвата чрез добавяне на торове с естествен

или изкуствен произход. Икономическото плодородие се изразява чрез стойността на произведените земеделски продукти от единица площ върху даден вид почва.

Сериозно внимание трябва да бъде обърнато на връзката между чистотата на почвите и флората и фауната. Без незамърсени почви няма как да има устойчива популация на растителните видове виреещи в определените за тях региони и надморска височина. Растенията са основен фактор за чистотата на въздуха, както и за привличането на туристи от икономическа гледна точка. От тук произтича и значението за фауната. Без добре развита флора, няма как да има подходяща среда за обитание на разнообразни видове животни, влечуги и птици, които имат нужда от такава среда за живот. Периодът на разпад на повечето вещества е значително по-дълъг, когато се намират в почвата, отколкото когато се намират във въздуха или водата.

Освен, че от почвата зависят всички видове стопанска дейност и тя служи за поддържане на живот на различни екосистеми, тя е и основна предпоставка за живот на обществото.

При всякакъв вид строителни дейности се създава сериозен риск за замърсяване на почвите. Процесът сполучаващ строителни работи най-често започва с разчистването на растителността в определената област, след това горният почвен слой се премахва, което увеличава възможността от ерозия на почвата. Също така, първоначалното отстраняване и последващо възстановяване на почвен слой, може да доведе до структурни промени. Неделима част от строителството са рисковете за замърсяване с различни видове химикали от използваните материали, които в повечето случаи имат редица разтворими съставки, които нанасят трайни вреди върху качеството на почвите. Въздействието върху подземните и повърхностните води също трябва да бъдат оценени. При възникнал инцидент вредите могат да нарастват експоненциално във времето, поради невъзможността за ответни мерки и трудност при локализиране на проблема. На много места подпочвените води се използват директно за питейни нужди. Това е стандартна практика особено на места, където няма водоснабдителна и пречистваща инфраструктура като остава най-надеждният ресурс за снабдяване с прясна вода, тъй като се избягват всякакви рискове от повърхностни замърсявания на водните басейни.

Една от основните опасности за замърсяване на почвата произтича от животновъдството. Липсата на добро управление на животинските отпадъци и отпадъчни води при животновъдството често спомага за замърсяването на близките водни басейни и почви.

Почвите в трансграничния регион Пирот-Монтана са част от Карпатско- Дунавската почвена подобласт и Старопланинския средновисок почвен пояс. Старопланинския средновисок почвен пояс, известен още като пояс на кафявите планско-горски почви обхваща териториите от 600 до 1800 м н.в. Той е оформен предимно от кафяви горски почви. На територията на региона са разпространени и лесивирани почви – Luvisols, както и планосолите – Planosols. Земите са изградени от бонитет III и IV група, клас S3.

Характеризирайки се с бедност и киселинност, използването им става затруднено, а ерозията належащ проблем. Именно поради това е необходимо предприемането на мерки за тяхното опазване.

Освен, че чистотата на почвата е фундаментален фактор за флората и фауната, тя е също толкова важна и за водите в региона. Взаимовръзката между водите и почвата е двустранна. Водата е важен фактор за протичане и осъществяване на всички почвообразователни процеси.

4. ВОДИ

ВАЖНОСТТА НА ВОДИТЕ В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН ПИРОТ-МОНТАНА

Обръщайки внимание на водите в Стара планина, и в частност на трансграничния регион Пирот-Монтана, няма как да не споменем това, че те са основната сила повлияла за формирането на релефа на региона. Водата е основният ресурс за съществуване на всякакъв биологичен живот на земята, а до голяма степен и ресурс явяващ се изключително важен икономически фактор.

Основни рискове за замърсяване на водите от всеки тип произтичат от селското стопанство и добивната промишленост. В селското стопанство тези рискове произтичат предимно от използването на торове и препарати с повишено съдържание на азот и други нитратни вещества, което има негативно влияние върху качеството на водите. Част от тези вещества крият и рискове за човешкото здраве. Замърсявания от такъв тип не представляват голяма опасност при течащи води, където нивото на разтворения кислород е по-високо, но в статични или подпочвени такива, рискът за възможност от неблагоприятни дългосрочни последици е съществен. Тези рискове са тясно свързани с климата и сезоните. Проявяват се предимно през летните месеци, като с повишаването на температурата на въздуха процесите се засилват. Водите могат да станат неподходящи за земеделски цели, както и абсолютно негодни като икономическа значимост за туризъм, отдих и развлечения. Такъв тип замърсявания произтичат от прекомерното или неправилното използване на органични и минерални торове, както и производните на тях препарати.

Голяма част от замърсяванията на водите се причиняват от случайно или преднамерено изхвърляне на вещества във водни басейни, които на пръв поглед не са вредни или токсични. Това може да се случва внезапно или в продължение на много дълъг период от време. Подобен тип отпадъци могат да бъдат например отпадъци от млекопреработвателни цехове, пречистени или непречистени отпадъчни води,

отпадъци от хранителната или текстилната промишленост, хотелски и спа комплекси и т.н. Защо на пръв поглед нетоксични вещества могат да причинят много сериозни проблеми за водите, почвата и заобикалящите ги флора и фауна? Причината за това е лесната разградимост на подобни вещества. В една незамърсена река, със стабилна екосистема, всички живи организми в нея са привикнали към съдържанието на точно определено количество кислород във водата. При неконтролируемо изливане на големи количества отпадъци, химичния състав, количеството кислород и хранителни вещества във водата се променят. Едно такова замърсяване може да доведе до от на пръв поглед невидимо изчезване на дребни организми до достигане на опасни за човешкото здраве нива на вещества, като например амоняк.

Изхвърлянето на топла вода при охлаждане на електроцентрали, индустриални турбини или друг вид подобни съоръжения също крие рискове. При изхвърляне на тази вода във водоемите, може да се предизвика промяна на плътността на видовете и биологията на водата. Такъв тип замърсяване може да бъде не по-малко вредно като последици от това с токсични отпадъци.

Трансграничния регион Пирот-Монтана се характеризира с богатство на води. От него извираат две от големите български реки- Огоста и Лом. Отводнявайки се в р. Дунав, те образуват приточна мрежа от множество по-малки реки като Дългоделка река, Превалска и Чипровска река от водосбора на река Огоста и Чупренска река от водосбора на р. Лом. Именно тези реки и техните притоци формират релефа на региона. Оттичащите се валежни води са от особено значение за подхранването на реките и именно поради това, често се наблюдават резки колебания във водните количества на реките. Маловодие е налично в периода лято-есен, а през зимно-пролетния сезон се наблюдават големи водни прииждания поради проливни валежи и снеготопене. Основното пълноводие на реките се наблюдава в периода март-юни. В региона попадат и реките Нишава, Ерма, Расничка река и Темщица.

5. ВЪЗДУХ

ВАЖНОСТТА НА ВЪЗДУХА В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН ПИРОТ-МОНТАНА

Замърсяването на въздуха оказва силно влияние на околната среда и водите. Същевременно обаче, въздухът може да бъде замърсен от заобикалящата среда. Когато флората и фауната са унищожени, възможността за замърсяване на въздуха става все по-голяма. Замърсеният въздух вреди директно и непрестанно на човешкото здраве. Това е местен, общоевропейски и междуконтинентален проблем, тъй като

замърсяването на дадено място може да се пренесе на друго, чрез атмосферните условия и промени.

В повечето случаи, замърсителите на въздуха са причинени от хората, но могат да имат и естествен произход. Най-често това са изгаряне на изкопаеми горива при индустриални производства или от електроцентрали, отопления на твърди горива в множество домакинства в населените места, процеси в химическата и минната промишленост, селското стопанство, преработка на отпадъци и други.

Качеството на въздуха се определя по различни спецификации, като нито един замърсител не трябва да превишава определените норми. За следене на качеството, периодично трябва да се правят измервания и да се следят възникнали промени спрямо предходни периоди. При положение, че качеството е прякозависимо от външни изкуствени замърсители, то трябва да бъде установен отговорен контрол върху възможното замърсяване.

Въздухът, особено в рискови райони, като големи населени места или индустриални зони с големи предприятия трябва да се измерва периодично, като данните се сравняват с предварително поставени цели. Ако има превишаване на предварително определените максимални нива за определени частици, то трябва да се направи мониторинг на замърсения регион и да се открие източника на замърсяването. След това трябва да се предприемат нужните мерки за предотвратяване на замърсяването, в зависимост от причините и източника му.

Друг важен факт е, че край химически заводи или такива, които замърсяват въздуха чрез изхвърляне на токсични газове, екосистемите са с нарушени основни функции. Често поради промените в структурата на въздуха, много видове растения не виреят или пък умират. По същия начин влияят и индустриални предприятия, които отделят големи количества прах в атмосферата, като например циментови заводи. Този прах придобива формата на облаци, които се пренасят на десетки километри от мястото на завода и оказват своето негативно влияние.

6. ПРИНЦИПИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ, ВЪЗДУХЪТ И ВОДИТЕ В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН ПИРОТ-МОНТАНА

Настоящият план поставя следните съвместни принципи за опазването на почвите, въздухът и водата в трансграничния регион Пирот-Монтана:

Принципи за опазването на почвите, въздуха и водата в трансграничния регион Пирот-Монтана

- ❖ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПРЕВЕНЦИЯ НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО НА ПОЧВИТЕ, ВЪЗДУХЪТ И ВОДИТЕ;
- ❖ ПРЕДОТВАРТЯВАНЕ НА РИСКА ЗА ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ;
- ❖ ПРЕДОТВАРТЯВАНЕ НА РИСКА ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА;
- ❖ ИНТЕГРИРАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИ ПОЛИТИКИ И ДОБРИ ПРАКТИКИ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА;
- ❖ ИНФОРМИРАНЕ НА ГРАЖДАНИТЕ ОТНОСНО СЪСТОЯНИЕТО И ФАКТОРИТЕ ЗА ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА;
- ❖ СЪЗДАВАНЕ НА ПРЕДПОСТАВКИ ЗА АКТИВНО ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ В ПРОЦЕСА НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ ОТНОСНО ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА.

7. ВИЗИЯ, МИСИЯ И ЦЕЛИ НА СЪВМЕСТЕН ПЛАН ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ, ВЪЗДУХА И ВОДАТА В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН ПИРОТ-МОНТАНА

7.1 ВИЗИЯ

ВИЗИЯ

Екологично-чист трансграничен регион, характеризиращ се със зелена и привлекателна природа, постигащ устойчиво и икономическо развитие и осигуряващ качествена среда на живот.

7.2. МИСИЯ

МИСИЯ

Осъществяване на превенция на риска от замърсяване на почвите, въздуха и водите в трансграничния регион Пирот-Монтана.

7.3. ЦЕЛИ

От поставените Визия и Мисия на настоящият план за опазване на почвите, въздуха и водите в трансграничния регион Пирот-Монтана, произлизат следните три основни цели:

- ❖ **Опазване и подобряване на състоянието на почвите в трансграничния регион Пирот-Монтана;**
- ❖ **Опазване и подобряване на състоянието на въздуха в трансграничния регион Пирот-Монтана;**
- ❖ **Опазване и подобряване на състоянието на водите в трансграничния регион Пирот-Монтана.**

8. МОДЕЛИ ЗА ПРЕДПРИЕМАНЕ НА ОБЩИ ДЕЙСТВИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ, ВЪЗДУХА И ВОДИТЕ В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН ПИРОТ- МОНТАНА

ПОЧВИ	❖ Провеждане на проучване с цел придобиването на точна информация във връзка с нивото на замърсеност на почвите; ❖ Създаване и осъществяване на съвместна мониторингова система за замърсяването на почвите; ❖ Създаване на съвместна програма за осъществяване на отговорна супервизия; ❖ Създаване на план за контролиране на замърсяването, произтичащо от предприятията; ❖ Използване на животинска тор за селскостопански нужди в съобразени количества за нуждите на третираните растения; ❖ Организиране на съвместни кампании за осведоменост и въвличане на гражданите в предприемането на политики за опазване на околната среда; ❖ Създаване на съвместен план за превенция на нови източници на замърсяване; ❖ Засилване на регулацията върху замърсяването на околната среда; ❖ Промотиране на използването на нови технологии, оказващи по-нисък неблагоприятен ефект върху почвите; ❖ Управление на животинските отпадъци и отпадъчни води.
ВЪЗДУХ	❖ Осъществяване на контрол върху качеството на въздуха; ❖ Осъществяване на анализ на

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г. Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC1615CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури“ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

	източниците на вредни емисии на територията на трансграничния регион, с цел тяхната превенция; ❖ Подобряване на качеството на въздуха: Развитие на нова програма за намаляване на нивата на замърсителите на въздуха; ❖ Прилагане използването на превантивни инструменти с цел недопускане на замърсяване.
ВОДИ	❖ Пряко ангажиране и навременно информиране на Общините на територията на трансграничния регион с развиващите се дейности, които могат да нанесат преки и непреки вреди върху водните басейни на техните територии; ❖ Планиране на управлението на изкуствените водни басейни; ❖ Контрол над животинските отпадъци <i>/най-често животновъдите от всякакъв мащаб събират големи количества животински отпадъци на едно място, където почвата е в пряк контакт с оборската тор. Дъждовната вода отмива голяма част от токсичните хранителни остатъци и през почвата те се просмукват до подпочвените води. Също така, често животните се гледат в обори, които не са пригодени за събиране и пречистване на отходните води и те се излизват свободно в почвата или в пригодени за целта ями, които още повече концентрират замърсяване. За да се избегне всичко това, оборската тор трябва да се съхранява в специално създадени за това циментови басейни. Тези басейни трябва да покриват стандарти, които гарантират, че през тях не може</i>

	да се просмукват отпадъчни течности към почвата. В един такъв басейн, оборската тор трябва да може да стои поне 6 месеца, за да се гарантира, че дотогава ще може да е нужна за цели в селското стопанство./ ❖ Осъществяване на строг контрол на пречиствателните методи и емисиите, които биват изхвърляни волно или неволно в природата. Отпадъчните води от промишлеността съдържат замърсители. Всеки вид производство генерира строго индивидуални и различни типове отпадъчни води. ❖ Създаване на нови централизирани пречиствателни станции и водоснабдителна инфраструктура; ❖ Въвеждане на съвременни системи за локално пречистване, като разделни сухи тоалетни и изкуствени отпадъчни езера, както и третиране на водите със съответните за целта препарати; ❖ Осъществяване на обществени активности, с които гражданите да бъдат пряко включени в опазването на водите.
--	---

9. S.W.O.T и L.O.A.D анализи

S.W.O.T.	L.O.E.D.
Силни страни ❖ Богати природни ресурси ❖ Висок потенциал за развитие на туризма (планински, еко,	Надграждане ❖ Популяризиране на региона като атрактивна туристическа дестинация, характеризираща се с богата природа и даваща възможност за планински,

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г. Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC1615CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури“ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

балнеолечебен и др.) ❖ Благоприятен климат; ❖ Сравнително чиста околна среда; ❖ Развити инфраструктурни мрежи;	еко и балнеолечебен туризъм; ❖ Недопускане на нови производства, които биха замърсили околната среда; ❖ Въвеждане на съвременни технически системи за пречистване
Слаби страни ❖ Технологична изостаналост по отношение на опазването на околната среда; ❖ Раздробено селско стопанство, оказващо влияние на околната среда; ❖ Липса са добре функциониращ механизъм за опазване на околната среда; ❖ Недостатъчна осведоменост на гражданите относно тяхната роля за опазването на околната среда;	Преодоляване ❖ Осъществяване на проекти за придобиване на нови технологически решения за опазване на околната среда, в частност почвите, въздуха и водите. ❖ Лобиране за нови законодателни промени за опазване на околната среда; ❖ Провеждане на събития и кампании за осведоменост на гражданите;
Възможности ❖ Използване на финансиране от Европейски съюз за развитие на нови механизми за опазване на околната среда; ❖ Развитие и популяризиране на туристическата атрактивност на региона; Привличане на чуждестранни туристи; ❖ Подпомагане развитието на екологично-чисто селско стопанство. ❖ Развитие на биологично производство;	Използване ❖ Програми на Европейски съюз за подпомагане на околната среда; ❖ Иновативни методи за популяризиране на възможностите за туризъм на територията на региона; ❖ Изработване на нов стратегически план за подпомагане на екологично-чисто селско стопанство и биологичното производство;

Заплахи	Защита
❖ Достигане на високи нива на замърсеност на почвите, въздуха и водите; ❖ Неосигуряване на финансиране, подкрепящо механизми за опазване на околната среда; ❖ Недостатъчен капацитет за усвояване на средства от Европейски съюз за опазване на околната среда.	❖ Кандидатстване по международни и европейски програми за опазване на почвите, въздуха и водите. ❖ Предприемане на съвместни мерки за опазване на околната среда от страна на Общините; ❖ Провеждане на комуникационни кампании; ❖ Провеждане на съвместни инициативи за опазване на околната среда, в които гражданите от региона да могат да вземат участие.

Почвата, водите и въздухът са в непрестанна взаимовръзка. При наличие на проблем при един от природните ресурси, твърде вероятно е да възникне проблем и при останалите. При вече причинени замърсявания или вреди, процесът на възстановяване на почвата, въздуха и водата може да бъде невъзможен. Възможностите за възстановителни мерки са много скъпи финансово и продължават дълги години. Именно поради това, най-доброто, което може да се предприеме за опазването на почвите, въздуха и водите е навременната превенция на замърсяването.

[illegible]

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г. Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC1615CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури“ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.